

A. Descrierea ocupației “instructor comportamental”

Instructorul comportamental implementează planul de intervenție realizat de analistul comportamental și lucrează doar sub supervizarea acestuia cu scopul îmbunătățirii abilităților clienților.

Domenii de aplicabilitate:

- Tulburări de spectru autist și alte tulburări de dezvoltare (ADHD, întârzieri în dezvoltare, tulburări în dezvoltarea limbajului, tulburare de comportament opoziționist etc);
- Copii și adolescenți aflați în situații de risc din punct de vedere comportamental sau în medii vulnerabile;
- Medii educaționale (școli, grădinițe, centre de recuperare).

Atribuții și responsabilități

Atribuțiile și responsabilitățile instructorului comportamental cuprind:

a) Atribuții generale:

- Comunică permanent cu supervisorul - analistul comportamental, cu aparținătorii și cu ceilalți membri ai echipei;
- Menține relația cu specialiștii din echipa multidisciplinară;
- Cunoaște și respectă standardele de etică și standardele profesionale;

b) Atribuții față de client:

- Implementează tehnicile și principiile analizei aplicate a comportamentului în conformitate cu planul de intervenție realizat de către analistul comportamental și sub supervizarea acestuia;
- Colectează date despre fiecare obiectiv. Introduce datele într-un sistem ales de analistul comportamental;
- Desfășoară activități în funcție de programele și obiectivele stabilite în planul de intervenție personalizat realizat de analistul comportamental;

- Încurajează dezvoltarea deprinderilor adaptative;
- Identifică și raportează comportamentele dezadaptative analistului comportamental urmând să implementeze măsurile stabilite prin planul de intervenție;
- Însușește clientul în comunitate respectând obiectivele din planul de intervenție realizat de analistul comportamental;
- Realizează instrumentarul de lucru necesar implementării planului de intervenție;

c) Atribuții față de supervisor:

- Raportează către supervisor (analistul comportamental) evoluția pe fiecare componentă din planul de intervenție realizat de analistul comportamental;
- Solicită feedback și consultanță din partea supervisorului de fiecare dată când situațiile practice o impun;
- Participă la întâlnirile organizate cu supervisorul - analistul comportamental.

d) Atribuții față de aparținători:

- Informează în termeni obiectivi aparținătorii cu privire la desfășurarea activităților;
- Îi asistă în implementarea planului de intervenție;

B. Cine poate avea rolul de instructor comportamental?

Specialiști din domeniul sănătății mintale, care au deja acreditare în alte domenii:

- 1. Psiholog;**
- 2. Psihopedagog;**
- 3. Asistent social.**

În cazul acestor **3 categorii de specialiști** sau alte categorii care au profesii liberale, vor activa conform profesiei, dar pot avea și rolul de instructor comportamental.

4. Ocupația de instructor comportamental – persoane cu studii medii sau alte categorii de absolvenți de studii superioare care nu au o profesie liberală.

Institutul ABA România a depus documentația pentru recunoașterea acestei ocupații, și va face toate demersurile pentru a finaliza recunoașterea în cursul anului 2020 și a introduce noua ocupație în COR.

C. Task List – ”Instructor comportamental”

A. COLECTAREA DE DATE – MĂSURAREA COMPORTAMENTULUI

Implementarea procedurilor de măsurare a comportamentelor (*ex: frecvența, durata, latența*)

Colectarea de date în mod consistent și obiectiv

Realizează grafice simple în urma colectării datelor.

Colectarea de date este un aspect foarte important în programul de intervenție. Omiterea, modificarea sau limitarea colectării de date poate duce la decizii greșite în ceea ce privește realizarea planului de intervenție sau stabilirea intervenției asupra comportamentelor neadecvate.

B. EVALUARE

Evaluarea intaritorilor (preference assessments)

Testarea de noi abilități - asistă supervizorul în realizarea evaluărilor periodice pe baza scalelor de evaluare.

Identificarea împreună cu supervizorul a funcțiilor comportamentelor neadecvate.

Identificarea constanta a motivației copilului împreuna cu familia acestuia.

C. TEHNICI DE LUCRU

Identificarea componentelor esențiale ale unui plan de intervenție și urmărirea consecventă a planului de intervenție personalizat și a intervențiilor comportamentale.

Pregatirea sesiunii conform planului de intervenție.

Utilizarea eficientă a intaritorilor.

Implementarea lucrului în Discrete Trial.

Implementarea procedurilor de învățare incidentala.

Implementarea procedurilor de analiză a sarcinii.

Implementarea trainingului de discriminare.

Oferirea promptului și diminuarea promptului.

Programarea menținerii și generalizării.

Implementarea directă 1 la 1 sau în grup a tehnicilor.

Terapeutul va avea permanent în vedere modul în care noțiunile, abilitățile predate vor ajuta copilul în afara sălii de terapie și mai departe în dezvoltarea lui.

Fiecare abilitate în parte trebuie sa devină funcțională și sa ajute copilul în viața de zi cu zi.

Este important ca terapeutul să se adapteze constant la nevoile copilului și să arate flexibilitate în predare, în funcție de abilitatea predată. Unele abilități pot fi predate mai eficient în discrete trial, cel puțin în faza inițială, iar altele pot fi predate direct în mediul natural, utilizand învățarea incidentala.

Lipsa flexibilității în îmbinarea tehnicilor poate limita considerabil progresul copilului.

D. MODIFICAREA COMPORTAMENTELOR

Identificarea componentelor esențiale ale unei intervenții pe comportamentele neadecvate.

Descrierea funcțiilor comportamentului.

Implementarea procedurilor bazate pe întărirea diferențiată.

Implementarea procedurilor de extincție.

Implementarea procedurilor bazate pe modificări la nivelul antecedentului.

Implementarea protocoalelor de criză conform planului de intervenție.

E. RAPORTARE

Raportarea altor variabile care pot afecta intervenția (*boală, medicație, schimbarea mediului*).

Comunicarea eficientă cu supervisorul.

Respectarea contractului de colaborare/ supervizare.

Comunicarea rezultatelor și progreselor copilului prin metode clare.

Terapeutul are responsabilitatea de a transmite părinților feedback constant referitor la fiecare abilitate în parte și se consulta permanent cu ei referitor la utilizarea abilitatilor în afara sesiunilor de terapie.

F. IMPLICARE ȘI ORGANIZARE

Asistarea părinților în implementarea planului de intervenție.

Având în vedere că terapeutul este cel care interacționează cel mai frecvent cu părinții sau familia, acesta este cel mai potrivit în a ajuta la implementarea corectă a strategiilor în afara orelor de terapie.

Organizarea sesiunilor de predare urmand planul de intervenție.

Terapeutul se va asigura ca are o fluența bună în urmărirea planului și va utiliza eficient timpul dintr-o sesiune de terapie, evitand "timpii morți".

Intocmirea dosarului copilului și verificarea periodică a fișelor necesare pentru colectarea datelor.

Crearea materialelor didactice în acord cu planul de intervenție

G. CONDUITĂ PROFESIONALĂ

Describe rolul instructorului comportamental în intervenția tuturor celor implicați în terapie.

Răspunde adecvat la feedback și își îmbunătățește permanent performanța conform sugestiilor.

Comunică adecvat cu familia și o îndrumă în continuarea planului de intervenție și modelarea comportamentelor neadecvate.

Menține o conduită etică în relația cu clientul.

Menține limitele relațiilor profesionale (evită relațiile duale, respectă confidențialitatea datelor)

D. Număr ore de formare

- Minim 60 ore de formare cu respectarea Task List.
- Nr. participanti: maxim 30 într-o grupă.

E. Evaluarea finală

- Evaluarea la final de curs – realizată de fiecare formator în parte.

F. Diploma de parcurgere a programului de formare.

G. Forma de desfășurare a activității: contract de muncă, PFA.

H. Documente necesare pentru recunoașterea de către Institutul ABA România:

- Completarea formularului de înscriere în Institutul ABA România – formular online.
- Diploma de absolvire a programului de formare (Model Anexa 1)
- CV
- Alegerea unui supervizor – informație ce va fi ulterior verificată.
- Taxă înscriere – 100 lei

Pot avea calitatea de SUPERVIZOR persoanele acreditate BCBA/BCaBA și absolvenții unui curs în analiză comportamentală aplicată (Verified Course Sequence – recunoscut de ABAI, și este înscris în Institutul ABA România). Aceasta condiție este valabilă pentru o perioadă de 2 ani.

Institutul nu garantează serviciile și performanța Instructorilor comportamentali și nu își asumă răspunderea pentru eventuale abateri comportamentale. Institutul ABA România impune condițiile minime pentru a fi recunoscut ca Instructor comportamental.

I. Informații despre FORMARE și SUPERVIZARE

Formator calificat

Formator responsabil: O persoană certificată BACB (BCaBA, BCBA) care este responsabilă pentru supravegherea instruirii. Formatorul responsabil trebuie:

- să elaboreze materialele de instruire în conformitate cu aceste cerințe;
- să se asigure că pregătirea se desfășoară în conformitate cu aceste cerințe;
- să se identifice ca formator responsabil la începutul instruirii și la documentația de formare;
- să păstreze evidența tuturor instruirilor efectuate; și
- să se asigure că formarea respectă standardele de calitate, chiar și atunci când un formator asistent este în curs de pregătire.

Formator asistent: Formatorul responsabil poate delega o parte sau toată experiența de formare unui formator asistent care a demonstrat, prin observarea directă, competență în ceea ce privește materialul livrat. Această persoană nu trebuie să fie certificată de BACB, cu toate acestea, formatorul responsabil este răspunzător din punct de vedere profesional și etic pentru toate activitățile asistentului.

Conținut

Programul de formare trebuie:

- să acopere toate ariile din Task List Instructor comportamental.
- să includă cel puțin trei ore pe Codul etic; și
- să includă cel puțin o oră de consultanță individuală.

Formarea nu va include în cele 60 ore timpul petrecut pentru finalizarea activităților independente (de exemplu, lecturi, practică etc).

Durăță

Durata cumulată a formării trebuie să fie de cel puțin 60 de ore. Pregătirea trebuie să fie finalizată într-o perioadă de 180 de zile, dar nu mai puțin de 5 zile.

Livrare

Programul de formare:

- poate fi structurat folosind elemente didactice (de exemplu, prelegeri), experiențiale (de exemplu, jocuri de rol), personal și / sau instrucțiuni online.
  - pregătirea online trebuie să utilizeze livrarea de conținut condusă de formarea (de exemplu, module interactive, prelegeri video, discuții în clasă conduse de instructor).
- poate fi realizat într-un singur curs sau separat, în unități mai ușoare, fiind cumulate cele 60 de ore.
- ar trebui să fie proiectat folosind proceduri de instrucțiuni analitice comportamentale.

Documentație

Formatorul responsabil trebuie să ofere fiecărui participant o diplomă de participare.

Păstrarea documentelor: formatorul responsabil trebuie să păstreze documentația fiecărei sesiuni de pregătire (de exemplu, cursanții prezenți, formatorii care au terminat părți din instruire) timp de cel puțin 7 ani.

Modificarea formularului de instruire de 60 de ore: formatorii responsabili își pot dezvolta propria versiune a diplomei de pregătire de 60 de ore. Diploma trebuie să fie un singur document pentru întreaga sesiune de pregătire care să includă următoarele informații:

- Semnătura formatorului responsabil sau sigla companiei (adică logo);
- Datele de începere și de încheiere (trebuie să fie în termen de 180 de zile și în nu mai puțin de 5 zile);
- Numele și numărul de certificare al formatorului responsabil;
- Numele formatorilor asistenți (dacă este cazul);
- Număr total de ore de instruire (cel puțin 60 de ore);
- Următoarea declarație de conținut:

Acest program de formare se bazează pe Task List Instructor comportamental și este proiectat pentru a îndeplini cerințele de pregătire de 60 de ore pentru recunoașterea ca Instructor comportamental. Programul este oferit independent de Institutul ABA România.

Cerințele formatorului

Formatorii trebuie să includă următorul text în toate materialele online și tipărite pentru programul lor de instruire:

Acest program de formare se bazează pe Task List Instructor comportamental și este proiectat pentru a îndeplini cerințele de pregătire de 60 de ore pentru recunoașterea ca Instructor comportamental. Programul este oferit independent de Institutul ABA România.

Instrucțiuni: Formatorul responsabil ar trebui să completeze această listă de autoevaluare înainte de implementarea programului de pregătire de 60 de ore:

- Sunt certificat activ ca BCaBA, BCBA sau BCBA-D;
- Am citit și am înțeles cerințele programului de pregătire de 60 de ore;
- Am un sistem pentru a urmări și păstra înregistrările formărilor pe care le-am oferit (de exemplu, data începerii și terminării programului de formare, numele formatorilor, numele solicitanților);
- Am un mecanism pentru a primi feedback de la participanți.

Supravegherea și evaluarea formatorilor asistenți

- Am criterii pentru a evalua pregătirea asistentului și un proces pentru a evalua abilitățile sale înainte de a începe formarea;
- Am materiale pentru asistenții formatori care asigură părți din programul de formare (de exemplu, materiale de formare, note de instruire, scenarii cu jocuri de rol, videoclipuri) pentru a mă asigura că fiecare sesiune este realizată la o înaltă calitate;
- Am sisteme de integritate procedurală pentru a mă asigura că există coerență în cadrul și pentru cursurile de instruire;
- Am un proces implementat pentru a mă asigura că formatorii asistenți nu au legătură cu sau sunt subordonați sau angajați de cursanți.

Cerințe pentru supervizare și supervizori

Instructorul comportamental practică sub supervizarea atentă și continuă a unui supervizor care este responsabil pentru munca desfășurată. Scopul supervizării continue este de a îmbunătăți și de a menține repertoriile comportamental-analitice, profesionale și etice ale instructorului comportamental și de a facilita furnizarea de servicii de înaltă calitate clienților (adică orice destinatar sau beneficiar al serviciilor de analiză comportamentală).

Activități corespunzătoare. Instructorul comportamental poate desfășura activitățile specificate în Task List sub supravegherea unui supervizor calificat (a se vedea cerințele supervizorului prezentate mai jos). Supervizorul poate stabili dacă instructorul poate desfășura în mod competent activități în afara Task List.

Volum de supervizare. Fiecare Instructor trebuie să obțină supervizare continuă pentru minimum 5% din orele petrecute furnizând servicii de analiză comportamentală, pe lună.

Activități de supervizare. Activitățile de supervizare a instructorului comportamental pot include următoarele:

- Dezvoltarea expectanțelor privind performanța;
- Observarea, formarea abilităților comportamentale și transmiterea feedback-ului despre performanță;
- Modelarea comportamentului tehnic, profesional și etic;
- Ghidarea dezvoltării repertoriilor de rezolvare a problemelor și de luare a deciziilor etice;
- Revizuirea materialelor scrise (de exemplu, note zilnice de progres, fișe tehnice);
- Supravegherea și evaluarea efectelor furnizării serviciilor de analiză comportamentală;
- Evaluarea continuă a efectelor supervizării;

Structura supervizării. Supervizarea trebuie să includă cel puțin 2 contacte față în față, în timp real, pe lună. Supervizorul trebuie să observe instructorul comportamental care oferă servicii în cel puțin una dintre întâlnirile lunare. Observarea la față locul este preferată. Cu toate acestea, acest lucru poate fi realizat prin intermediul camerelor web, videoconferinței sau mijloace similare, în locul supervizării desfășurate cu supervizorul prezent fizic în sesiuni.

Cel puțin 1 din cele 2 ședințe de supervizare trebuie să fie individuală (adică instructor și supervisor), cealaltă fiind posibil să aibă loc în timpul unei întâlniri de grup. Întâlnirile cu grupuri mici sunt întâlniri interactive la care participă 2-10 instructori care împărtășesc experiențe similare.

Instructor comportamental nesupravegheat. Instructorul comportamental poate practica numai dacă are un supervisor.

Cerințe pentru supervisor

Supervizorii sunt responsabili pentru serviciile furnizate de un Instructor comportamental. Calificările Supervisorului sunt următoarele:

- BCBA / BCBA-D
- BCaBA

SAU

- persoană fizică autorizată într-o altă profesie de sănătate comportamentală, care a aplicat analiza comportamentală în domeniul său de practică și care este competentă în analiza aplicată a comportamentului (a finalizat un curs în ABA – Verified Course Sequence recunoscut de către ABAI).

Instructorul comportamental are obligația de a avea supervisor pentru fiecare dintre cazurile pentru care oferă servicii de analiză comportamentală.

În lipsa unui supervisor, o persoană nu se poate prezenta ca instructor comportamental.